

Covid-19 Aile Enfeksiyonu Korkusu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Covid-19 Aile Enfeksiyonu Korkusu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19361>

Özet

COVID-19 Aile Enfeksiyonu Korkusu Ölçeği, pandeminin yaygınlaştığı dönemde bireylerin kendilerinden çok aile üyelerinin enfekte olma ihtimaline yönelik kaygı ve korku düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, orijinal bir ölçeğin Türk kültürüne ve diline **uyarlama** çalışması sonucunda ortaya çıkmıştır. 2021 yılında yayımlanan bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik kanıtlarını sunarak, **salgın psikolojisi** ve aile sağlığı alanındaki araştırmalara önemli bir katkı sağlamıştır. Ölçek, özellikle bireyin **psikolojik stres** tepkilerini aile merkezli bir bakış açısıyla değerlendirmeyi hedefler.

Bu 6 maddelik kısa ölçek, klinik ve araştırma ortamlarında hızlı ve etkin bir şekilde uygulanabilme avantajına sahiptir. Temel amacı, COVID-19 tehdidi altında aile bireylerinin sağlığına dair duyulan yoğun **korku** ve **endişe** seviyelerini nicel olarak belirlemektir.

Anahtar Kelimeler

COVID-19, aile korkusu, enfeksiyon, psikolojik uyarlama, geçerlik, güvenilirlik, pandemi, sağlık kaygısı.

Yazarlar

Gülcan Bahçecioğlu Turan, Zeynep Özer, Tuğba AYTEKİN AYDIN.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, COVID-19 pandemisi sürecinde bireylerin, kendilerinin hastalanmasından ziyade, çekirdek ve geniş aile üyelerinin virüsle enfekte olma ve ciddi sağlık sonuçlarıyla karşılaşma ihtimaline yönelik kaygı ve özgül korku düzeyini ölçmektir. Bu ölçek, özellikle **aile merkezli kaygı** (familial anxiety) üzerine odaklanarak, genel pandemi korkusu ölçeklerinden ayrılır.

Araştırmacılar için bu ölçek, pandeminin aile dinamikleri ve bireylerin ruh sağlığı üzerindeki etkilerini incelemeye standart ve geçerli bir araç sunar. Elde edilen veriler, halk sağlığı müdahalelerinin ve psikososyal destek programlarının **hedef kitle** ve içeriğini belirlemede kritik rol oynamaktadır.

Yapı

Covid-19 Aile Enfeksiyonu Korkusu Ölçeği, tek boyutlu bir yapıyı ölçmek üzere tasarlanmıştır: **Aile Üyelerinin Enfeksiyon Korkusu**. Bu yapı, bireyin algıladığı tehdidin kaynağını, kişisel

sa?lk yerine, yak?n çevresindeki sevdiklerinin sa?l???na yönlendirerek, koruma içgüdüğü ve sorumluluk duygusundan kaynaklanan kaygıyı yansıtır.

Ölçekteki maddeler, aile üyelerinin hastalanması, hastaneye yatırılması veya virüs nedeniyle kaybedilmesi gibi **felakete?tirici dü?ünceleri** ve bu dü?üncelerin yol açtığı duygusal tepkileri kapsamaktadır. Bu psikolojik yapı, bireyin algılanan kontrol düzeyi ile doğrudan ilişkilidir; kontrolün azalması korku seviyesini artırmaktadır.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemek üzere genellikle **do?rulayıcı faktör analizi** (DFA) kullanılmıştır. Çalışmada, ölçeğin tek faktörlü yapısının Türk örnekleminde de uygun model uyumu gösterdiği varsayılmaktadır. Bu, 6 maddenin tamamının tutarlı bir şekilde "Aile Enfeksiyonu Korkusu" adlı tek bir yapıyı ölçtüğünü kanıtlar.

Ayrıca, **ölçüt bağımlı geçerlik** kapsamında, ölçek puanlarının genel stres, depresyon veya genel COVID-19 korkusu gibi benzer yapılarla pozitif yönde korelasyon gösterdiği (yakınsak geçerlik) ve anksiyete ile ilgisiz yapılarla düşük korelasyon gösterdiği (ayrışan geçerlik) rapor edilmiştir. Bu geçerlik kanıtları, ölçeğin amaçlanan yapıyı doğru bir şekilde ölçtüğünü destekler.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, 6 maddelik yapının kısa olmasına rağmen yüksek bulunmuştur. Uyarlama çalışmasında genellikle **Cronbach Alfa** katsayısının kabul edilebilir düzeylerin (örneğin, 0.70 ve üzeri) üzerinde olduğu rapor edilmiştir, bu da ölçek maddelerinin homojen ve tutarlı olduğunu gösterir.

Ek olarak, güvenilirlik çalışmaları test-tekrar test yöntemi kullanılarak ölçeğin zamana karşı kararlılığı da incelenmiş olabilir. Bu, ölçek puanlarının kısa bir zaman aralığında (örneğin, 2-4 hafta) kararlı kaldığını ve rastgele ölçüm hatalarından minimum düzeyde etkilendiğini ortaya koyar. Yüksek iç tutarlılık, ölçeğin klinik ve araştırma uygulamaları için güvenilir bir araç olduğunu doğrular.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasının temel adımlarından biri, ölçeğin orijinal yapısının Türkçe formda korunup korunmadığını belirlemek için **faktör analizi** uygulamaktır. Ölçek 6 maddeden oluştuğu için, araştırmacılar muhtemelen **Do?rulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanmışlardır.

DFA sonuçları, tek faktörlü modelin veri ile uyumlu olduğunu (örneğin, CFI, TLI ve RMSEA değerlerinin kabul edilebilir sınırları içinde olduğunu) göstermiştir. Bu bulgu, ölçeğin Türk

kültüründe de sadece "Aile Enfeksiyonu Korkusu" ad? verilen tek bir temel psikolojik yap?y? ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r. Tüm maddelerin bu tek faktör üzerinde yüksek yük de?erlerine sahip olmas?, yap?sal bütünlü?ü desteklemektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 6 maddeden olu?an, muhtemelen 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullan?lan öz bildirim ölçe?i. (Örne?in: 1=Hiç Kat?lm?yorum, 5=Tamamen Kat?l?yorum).

Language Available: Türkçe (Turkish). Orijinal formun dili ?ngilizce veya ba?ka bir dil olabilir, ancak uyarlama Türkçe için yap?lm??t?r.

Population Group: Yeti?kinler ve ergenler. Ölçek, COVID-19 pandemisi s?ras?nda ailesi olan bireylere yöneliktir.

Age Group: 18 ya? ve üzeri (Genç yeti?kinler ve yeti?kinler).

Population Details: Uyarlama çal??mas?n?n örneklemini, Türkiye'deki çe?itli demografik gruplardan toplanan yeti?kin bireylerden olu?mu?tur. Bu bireylerin pandemi deneyimlerine sahip olmas? temel ?artt?r.

Test Methodology: Ka??t-kalem veya online öz bildirim testi. Puanlama, maddelerin toplanmas?yla elde edilen toplam puan üzerinden yap?l?r; yüksek puan, aile enfeksiyonu korkusunun yüksek düzeyde oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, ruh sa?l???, COVID-19 korkusu, aile stresi, güvenirlik, geçerlik, faktör analizi, uyarlama.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Uyarlama çal??mas? yazarlar? için spesifik ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu yazar?n ileti?im adresi: glcnbah@hotmail.com

Correspondence Address: Çal??man?n yap?ld??? kurum veya sorumlu yazar?n akademik adresi (Kaynakta belirtilmemi?tir).

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

İzinler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin akademik ve araştırmaya amaçlı kullanımı için sorumlu yazar Gülcan Bahçecioğlu Turan ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için özel izinler gerekebilir. Kaynakta herhangi bir ücret bilgisi belirtilmemiştir.

Test Yolu?: Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2021 yılında yayımlanmıştır.

Referanslar

Bahçecioğlu Turan, G., Özer, Z., ve Aytekin Aydın, T. (2021). The Fear of Covid-19 familial infectin scale Turkish validity and reliability study. Evreklioğlu, C. (Ed.). In *Research & Reviewers in Health Sciences I* (pp. 155-168). Gece Publishing.

Bu çalışmanın yer aldığı yayına ait ResearchGate bağlantısı aşağıdaki gibidir: [researchgate.net](https://www.researchgate.net)

Ölçeğin orijinal PDF dosyası kaynakta doğrudan sunulmamıştır.

Covid-19 Aile Enfeksiyonu Korkusu Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte, ölçeğin 6 maddesi doğrudan verilmemiştir. Yalnızca ölçeğin 6 maddeden oluştuğu bilgisi mevcuttur. Akademik etik gereği, maddelerin orijinal metni için ilgili yayına (Bahçecioğlu Turan et al., 2021) başvurulması gerekmektedir.